Ni är inte så unika som ni tror, svenskar

En ödesmättad vapenvila råder mitt i sommaren, men aldrig att ni kommer att se en Lundabo hyra släp och flytta hela sitt tunga referensbibliotek till Malmö. ”Änte så länge jao läjver”, säger de osminkade akademikerna med foträta pjuck och ryggarna böjda efter decennier av altfiolsspelande i kammarorkester.

Jag reser runt i Sverige i sommar eftersom jag gör en lång dokumentärserie om alkohol som ni kan kolla på SVT i höst. Alla platser jag besöker är vackra för sin unika karaktär, ändå möter jag varje dag människor som gör allt för att markera sin förträfflighet genom att sänka någon annan.

I SOMMARVARMA LUND intervjuar jag Lundabor som alla på sitt välformulerade vis älskar sin stad och aldrig kommer att flytta den kulturellt evighetslånga milen till Malmö. Och aldrig skulle väl en Lundabo tro att Malmö har något som Lund inte har. ”Väi haur allt. Doomkyrrrrkan, ånivärrsitetet och ånnivärsitäjtssjukhuset.”

”Smålänningar är snåla och kvinnor kan inte köra bil. Eller?”

I Malmö finns vackra havet, restauranger, uteliv, Indi-food, tyska ostaffärer, Afro-shop och miljonprogram. Och aldrig att en Malmöbo med ursprung i Kazakstan skulle ta sin Malmö FF-flagga och flytta till Lund. För övrigt finns det väl ingen som spelar fotboll i Lund? Borgarna brukar ju fostra sina barn i ensamsporter som tennis och golf, hur skulle Sverige annars få bra ledare och chefer? Arbetarklassen skapar laganda men när Malmö nu fått sin högskola vill de inte ens begära in kompetens från Universitetet i Lund. ”Wäj klaurrrar åss sjeelllva”.

Jag fortsätter min Sverigeresa till Sandviken och Gävle, där läget är identiskt. Sandviksborna muttrar om ”dom där fisförnäma Gävlepjattarna som inte ens kan spela bandy”. Och Gävleborna hånler åt att ”ALLA Sandviksbor gjort sin prao på Sandvik”.

”Dom vet ju var dom hör hemma”, hånar en Gävlekassörska på H&M som i mina ögon plötsligt förvandlas till en ondsint Alex Schulman. Som om det var bättre att jobba på H&M än Sandvik?!

Jajamensan. Finnar bär kniv, zigenare snattar, smålänningar och judar är snåla, araber är terrorister, kvinnor kan inte köra bil, svarta har rytmen i blodet, norrlänningar är kommunister, skåningar är nazister och svenskar är fega.

OCH HEMMA I STOCKHOLM är barnen övertygade om att skolan norr om Ringvägen är bättre än den söder om Ringvägen. Och min dotter är övertygad om att hennes dagis är bättre än granndagiset. ”Palettenbarnen är heldumma”, säger hon bestämt.

Det tar en hel barndom att skapa kategorier för att få ordning på tillvaron. Generaliseringarna är en livsnödvändig fas för att förstå sin omvärld och skapa en identitet.

Sedan tar det ett helt liv att förstå att generaliseringarna oftast har deformerats till fördomar och inget annat. Det som en gång var något livsnödvändigt har blivit en meningslös blindtarm som ingen behöver och som mest skapar oreda och ondska.

Men som tur är finns det ju saker som förenar oss – alkoholismen. Jo, faktiskt. Den problematiken ser exakt likadan ut från norr till söder. Alkoholister finns i Lund, Malmö, Sandviken och Gävle. (Förhoppningsvis finns det saker förutom alkohol som förenar oss?!)

MÄNNISKOR ÄR RÄTT KONSTIGA, vi har kommit långt inom molekylärbiologi och stamcellsforskning, men vi är oförmögna att leva tillsammans med DOM som har en annan kulturell bakgrund eller kanske bara lyssnar på en annan radiokanal!

I nästa nummer blir det alkoholkrönika för hela slanten. Om alkohol, alkoholister och anhöriga till alkoholister. Detta är ju tydligen någonting som hela Sverige upplever likadant i varje fall.

Skål! ■

MAGDALENA IN DE BETOU, skådespelerska

Magdalena In de Betou

Ålder: 44 år. Född i Stockholm.
Familj: Maken Lars, 46 år (musiker och manusförfattare). Barnen Arthur, 18 år, Samuel, 15 år, och Sara, 5 år.
Bor: Södermalm i Stockholm.
Yrke: Skådespelerska känd bland annat från TV-serierna *Cleo* och *Lite som du*, dramatiker, föreläsare – och krönikör i Hemtrevligt.
Aktuell: Åker runt i Sverige och gör en dokumentärserie om alkohol för SVT. På semestern blir det en sväng till Gotland och en pokerturnering på Åland.

OAVSETT VART jag reser i sommar ser problemen med alkoholism likadana ut.

FOTO: SJÖBERG BILD